

Az irodalom(történet) nemesítése

FEUILLETON - LXIII. évfolyam, 38. szám, 2019. szeptember 20.

Gyakran hallani nálunk, hogy az irodalomnak márpedig nincs neme. Biológiai neme (szexusa) valóban nincs. Ennek az ellenkezőjét csak néhány francia kritikus állította pár évtizeddel ezelőtt, de igazából még ők sem, hiszen a női testtapasztalat és szexualitás kifejeződéseként felfogott *écriture féminine* egyik példajaként épp egy férfiíró könyvét, Joyce *Ulysses*-ét hozták fel. A „női” irodalom biológiailag meghatározott, ha úgy tetszik, a férfiakat „kirekesztő” felfogása, egyes írásmódok nőiként való elkönyvelése nem a nőírók vagy női kritikusok leleménye. Ernest Baker például így ír 1939-es angol regénytörténetében: „Az irodalom női művelőjének (*woman of letters*) sajátosságai ugyanolyan élesen választják el őt a másik nemtől, mint a faji hovatartozás vagy az ősöktől örökölt hagyomány. Bármilyen, a tehetség, a világkép vagy a személyes nézőpont tekintetében érzékelhető változatosságot, amelyet egy tucat, találomra kiválasztott nőíró műveiben találunk, ellensúlyozzák, sőt bizonyosan háttérbe is szorítják a határozottan nőies (*feminine*) hasonlatosságok”. John Stuart Mill 1869-es *The Subjection of Women* (‘A nők alávetettsége’) című könyve szerint „ha a nők egy másik, férfiak nélküli országban élnének, és soha nem olvasták volna a férfiak szövegeit, akkor saját irodalmuk lenne”.